

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 3, 10-18

Advent 3. vasárnap („C” év)

Tartsatok bűnbánatot!

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Tartsatok bűnbánatot!

Amikor Keresztelő János bűnbánatot hirdetett, a nép megkérdezte: „Mit tegyünk?” „Akinék két ruhája van – válaszolta –, az egyiket ossza meg azzal, akinék egy sincs. S akinék van ennivalója, ugyanígy tegyen.”

Jöttek a vámosok is, hogy megkeresztelje őket, s így szóltak hozzá: „Mester, mit tegyünk?”

Ezt felelte nekik: „Ne követeljetek többet, mint amennyi meg van szabva.”

Megkérdezték őt a katonák is: „Hát mi mit tegyünk?”

Nekik így felelt: „Ne zsarnokoskodjatok, ne bántsatok senkit, hanem elégedjete meg zsoldotokkal.”

A nép feszülten várakozott. Mindnyájan azon töprengtek magukban, vajon nem János-e a Krisztus. Ezért János így szólt hozzájuk: „Én csak vízzel keresztelek titeket. De eljön majd, aki hatalmasabb, akinék saruszíját sem vagyok méltó megoldani. Ő majd Szentlélekkel és tűzzel fog titeket megkeresztelni. Szórólapátját már a kezében tartja, hogy megtisztítsa szérűjét: a búzát csűrőbe gyűjtse, a pelyvát meg olthatatlan tűzben elégesse.”

És még sok mással is buzdította a népet. Így hirdette nekik az üdvösséget.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹⁰ Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· **Τί οὖν ποιήσωμεν;**

És megkérdezte őt a tömeg mondva: „Mit tegyünk tehát?”

¹¹ ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω.

Felelve pedig mondta nekik: „Akinnek van két ruhája, adja át annak, akinek nincsen, és akinek van ennivalója, hasonlóképpen cselekedjék!”

¹² ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, **τί ποιήσωμεν;**

Jöttek pedig a vámosok is, hogy megkereszteltessenek, és mondták neki: „Mester, mit tegyünk?”

¹³ ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

Ő pedig mondta nekik: „Semmi többet ne követeljetek magatoknak annál, mint ami el van rendelve!”

¹⁴ ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μηδένα διασεισητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

Megkérdezték őt pedig a katonák is mondva: „És mi mit tegyünk?” És mondta nekik: „Senkit se bántsatok és ne zaklassatok, és legyen elég nektek a zsoldotok!”

¹⁵ Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός,

Miközben pedig a nép várakozott, és sokan fontolgatták a szívükben Jánosról, hogy talán csak nem ő a Krisztus (a Fölkent).

¹⁶ ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί·

Felelt mondva ismét János: „Én egyrészt vízzel keresztelek titeket: másrészt eljön a nálam erősebb, akinek nem vagyok méltó megoldani a saruinak a szíját: ő titeket Szentlélekkel és tűzzel fog megkeresztelni.”

¹⁷ οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθαῖραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἁσβέστῳ.

„Akinnek a kezében a szórólapát, hogy kitakarítsa a gabonáját, és hogy összegyűjtse a búzát a csűrébe, a pelyvát pedig el fogja égetni olthatatlan tűzzel.”

¹⁸ Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

Tehát sok más dologra is kérve (felszólítva) hirdette az örömhírt a népnek.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁰ ET INTERROGABANT EUM TURBAE DICENTES: “QUID ERGO FACIEMUS?”.

¹⁰ **Ekkor megkérdezte a tömeg: "Mit tegyünk hát?"**

¹⁰ Ekkor megkérdezte őt a tömeg: »Mit cselekedjünk tehát?«

¹⁰ ***A nép megkérdezte: „Mit tegyünk tehát?” Mire ő így felelt:***

¹⁰ *És megkérde őt a sokaság, mondván: Mit cselekedjünk tehát?*

¹⁰ A tömeg megkérdezte tőle: – Akkor hát mit tegyünk?

¹¹ RESPONDENS AUTEM DICEBAT ILLIS: “QUI HABET DUAS TUNICAS, DET NON HABENTI; ET, QUI HABET ESCAS, SIMILITER FACIAT”.

¹¹ ***"Akinék két ruhája van - válaszolta -, az egyiket adja oda annak, akinek egy sincs. S akinek van mit ennie, ugyanígy tegyen".***

¹¹ Ő ezt felelte nekik: »Akinék két köntöse van, ossza meg azzal, akinek nincsen; és akinek ennivalója van, hasonlóképpen tegyen.«

¹¹ ***„Akinék két köntöse van, ossza meg azzal, akinek egy sincs, és akinek ennivalója van, tegyen hasonlóképen.”***

¹¹ Ő pedig felelvén, monda nékik: *A kinek két köntöse van, egyiket adja annak, a kinek nincs; és a kinek van eledele, hasonlóképp cselekedjék.*

¹¹ Így válaszolt nekik: – Akinék két ruhája van, adjon annak, akinek nincs; és akinek van ennivalója, hasonlóan cselekedjék!

¹² VENERUNT AUTEM ET PUBLICANI, UT BAPTIZARENTUR, ET DIXERUNT AD ILLUM: “MAGISTER, QUID FACIEMUS?”.

¹² **Jöttek a vámosok is, hogy megkeresztelje őket,**

¹² Odajöttek a vámosok is, hogy megkeresztelkedjenek, és megkérdezték tőle: »Mester! Mit cselekedjünk?«

¹² ***Jöttek vámosok is, hogy megkeresztelkedjenek. „Mester, mi mit tegyünk?” – kérdezték.***

¹² *És eljövénnek a vámszedők is, hogy megkeresztelkedjenek, és mondának néki: Mester, mit cselekedjünk?*

¹² Vámszedők is mentek hozzá, hogy keresztelje meg őket. Ezek szintén megkérdezték: – Mester, mit tegyünk?

¹³ AT ILLE DIXIT AD EOS: “NIHIL AMPLIUS QUAM CONSTITUTUM EST VOBIS, FACIATIS”.

¹³ **s így szoltak hozzá: "Mester, mit tegyünk?" Ezt felelte nekik: "Ne szedjete be többet, mint amennyi meg van szabva."**

¹³ Ő ezt válaszolta nekik: »Semmit ne követeljete azon felül, ami elő van írva nektek.«

¹³ **„Ne követeljete többet, mint amennyi jogos”, válaszolta.**

¹³ Ő pedig monda nekik: *Semmi többet ne követeljete, mint a mi előttökbe rendeltetett.*

¹³ Nekik ezt mondta: – Csak annyit hajtsatok be, amennyi meg van szabva!

¹⁴ INTERROGABANT AUTEM EUM ET MILITES DICENTES: “QUID FACIEMUS ET NOS?”. ET AIT ILLIS: “NEMINEM CONCUITIATIS NEQUE CALUMNIAM FACIATIS ET CONTENTI ESTOTE STIPENDIIS VESTRIS”.

¹⁴ **Megkérdezték a katonák is: "Hát mi mit tegyünk?" Nekik így felelt: "Ne zsaroljatek, ne bántsate senkit, hanem elégedjete meg zsoldotokkal."**

¹⁴ Megkérdezték őt a katonák is: »Hát mi mit cselekedjünk?« Azt mondta nekik: »Senkit se bántalmazjatek, ne zsaroljatek, és elégedjete meg a zsoldotokkal.«

¹⁴ **Katonák is fordultak hozzá: „Hát mi mit tegyünk?” „Senkit se bántsate és meg ne zsaroljatek, felelte, s elégedjete meg zsoldotokkal.”**

¹⁴ *És megkérde őt a vitézek is, mondván: Hát mi mit cselekedjünk? És monda nekik: Senkit se háborítsatek, se ne patvarkodjatek; és elégedjete meg zsoldotokkal.*

¹⁴ Megkérdezték tőle a katonák is: – És mi mit tegyünk? Nekik ezt mondta: – Senkit se félemlítsetek meg vagy vádoljatek hamisan, és elégedjete meg a zsoldotokkal!

¹⁵ EXISTIMANTE AUTEM POPULO ET COGITANTIBUS OMNIBUS IN CORDIBUS SUIS DE IOANNE, NE FORTE IPSE ESSET CHRISTUS,

¹⁵ **A nép feszülten várakozott. Mindnyájan azon töprengtek magukban, vajon nem János-e a Krisztus.**

¹⁵ A nép pedig várakozott, és mindenki tanakodott szívében János felől, vajon nem ő-e a Krisztus.

¹⁵ **A nép nagyon nyugtalan volt. Mindnyájan azt gondolták, hogy talán János a Messiás.**

¹⁵ *Mikor pedig a nép várt és szívökben mind azon gondolkoztak János felől, hogy vajjon nem ő-e a Krisztus;*

¹⁵ Mivel az emberek tele voltak várakozással, és szívükben egyre azt fontolgatták Jánosról, vajon nem ő-e a Messiás,

¹⁶ RESPONDIT IOANNES DICENS OMNIBUS: “EGO QUIDEM AQUA BAPTIZO VOS. VENIT AUTEM FORTIOR ME, CUIUS NON SUM DIGNUS SOLVERE CORRIGIAM CALCEAMENTORUM EIUS: IPSE VOS BAPTIZABIT IN SPIRITU SANCTO ET IGNI;

¹⁶ **Ezért János így szólt hozzájuk: "Én csak vízzel keresztelek benneteket. De jön nálam erősebb, akinek saruszíját sem vagyok méltó megoldani. Ő majd Szentlélekben és tűzben fog benneteket megkeresztelni.**

¹⁶ János így szólt mindnyájukhoz: »Én csak vízzel keresztelek titeket. De jön, aki erősebb nálam, akinek nem vagyok méltó a saruszíját megoldani. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog megkeresztelni titeket.

¹⁶ **(János) azonban kijelentette: „Én csak vízzel keresztelek titeket. De eljön az, aki hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy saruszíját megoldjam. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog megkeresztelni titeket.**

¹⁶ *Felele János mindenknek, mondván: Én ugyan keresztelek titeket vízzel; de eljő, a ki nálamnál erősebb, a kinek nem vagyok méltó, hogy sarujának kötőjét megoldjam: az majd keresztel titeket Szent Lélekkel és tűzzel:*

¹⁶ János ezt mondta mindenkinek: – Én vízzel keresztelek benneteket. De eljön az, aki erősebb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy a saruja szíját megoldjam. Ő majd Szentlélekkel és tűzzel keresztel meg titeket.

¹⁷ CUIUS VENTILABRUM IN MANU EIUS AD PURGANDAM AREAM SUAM ET AD CONGREGANDUM TRITICUM IN HORREUM SUUM, PALEAS AUTEM COMBURET IGNI INEXSTINGUIBILI”.

¹⁷ **Szórólapátja már a kezében, hogy rendet teremtsen szérűjén, a búzát csűrrebe gyűjtse, a pelyvát meg olthatatlan tűzzel elégesse.”**

¹⁷ Szórólapátja a kezében van, és megtisztítja szérűjét. A búzát összegyűjti a magtárjába, a pelyvát pedig olthatatlan tűzzel elégeti. «

¹⁷ **Szórólapáttal kezében kitakarítja szérűjét, és csűrbe gyűjti búzáját, a pelyvát pedig olthatatlan tűzben elégeti.”**

¹⁷ *Kinek szórólapátja kezében van, és megtisztítja szérűjét; és a gabonát az ő csűrrebe takarja, a pelyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel.*

¹⁷ Kezében szórólapát lesz, hogy megtisztítsa szérűjét, és a gabonát csűrrebe gyűjtse. A pelyvát pedig olthatatlan tűzzel égeti majd el.

¹⁸ MULTA QUIDEM ET ALIA EXHORTANS EVANGELIZABAT POPULUM.

¹⁸ **És még sok mással is buzdította a népet, így hirdette nekik az örömhírt.**

¹⁸ Még sok egyébre is intette a népet, és hirdette nekik az evangéliumot.

¹⁸ **Aztán még sok más tanítással hirdette a népnek az üdvösséget.**

¹⁸ *És még sok egyebekre is intvén őket, hirdeté az evangéliomot a népnek.*

¹⁸ Sok másra is buzdítva őket hirdette a népnek az örömhírt.

1.3. BEHATÁROLÁS

Lukács a történelmi keretben való elhelyezés (Lk 3,1-2) és a Keresztelő Jánosra utaló izajási mondatok után (Lk 3,4-6) részletesebben kifejti János tevékenységét és tanítását (Lk 3,7-20). Ennek része a 10-18. versekből álló szakasz is, amely két alegységre osztható: az emberek párbeszéde a prófétával arról, hogy mit tegyenek (Lk 3,10-14), illetve Keresztelő János tanúságtétele a Messiásról (Lk 3,15-18).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- a Messiás hatalmasabb Keresztelő Jánosnál, hiszen míg János csak vízzel keresztele, addig a Krisztus Szentlélekkel és tűzzel fog kereszteni. Vagyis a Messiás a Szentlelket is adni fogja az embereknek, a Lélekkel meg fogja újítani a világot s mindazokat, akik nyitottak rá.
- a Messiás megtérésre és bűnbánatra fogja hívni az embereket, s rá fog mutatni arra a felelősségre, amivel élniük kell, hiszen mindenkinek számot kell adnia egyszer az életéről.
- János evangéliumot, vagyis örömhírt hirdet, mert a Krisztus eljövetelét hirdeti meg, s az ő érkezésére készíti fel a hallgatóit prófétai szavaival és tetteivel. Továbbá sejteti, hogy a keresztény tanítvány feladata, a prófétához hasonlóan, Jézusra alázatosan rámutatni s hozzá elvezetni másokat.
- a Messiásra való várakozásnak meg kell mutatkoznia a szolidaritás, az irgalom, az igazságosság gesztusaiban is.
- az ember egyik legfontosabb kérdése az, hogy „mit tegyen, hogy eljusson az örök életre?” E kérdésre kell, hogy keresse, és egyben tegye is meg a helyes, igaz választ, amit egyedül Jézus Krisztus adhat meg.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

Τὶ ποιῶμεν (*ti pojészómen*): mit cselekedjünk? mit tegyünk? (Lk 3,10.12.14)

Az ószövetségi görög nyelvű Szentírás („Hetvenes fordítás”) már ezzel az igével írja le Isten teremtető cselekedetét, aki kezdetben a semmiből alkotta meg az eget és a földet (Ter 1,1). Az Úr cselekvése tehát teremtető, életet adó cselekedet. Lukács is többször használja ezt a szót, amivel kifejezi azt, hogy Isten, illetve Jézus tettei irgalmasak és igazságosak: Erzsébet, Mária és Zakariás az Úr nagy tetteiért adnak hálát (Lk 1,25.49.51.72); a gerázai meggyógyított, megszállott ember ünnepli és hirdeti, hogy mily nagy dolgokat tett vele Jézus (Lk 8,39); a tömeg pedig csodálkozik a Mester tettét látva, aki parancsolni tud a tisztátalan léleknek is (Lk 9,43).

Az ember számára ugyanakkor, tanítja Lukács, fontos kérdés, hogy hogyan cselekedjék, hiszen önmaga nem tudja ezt pontosan: fennáll a tévedés, a helytelen cselekvés lehetősége is. Jézus a kereszten az Atyához könyörög, hogy bocsásson meg az őt keresztre feszítőknak, mert azok nem tudják, hogy mit tesznek (Lk 23,34). A gazdag, kapzsi ember is rossz, önző döntést hoz, saját kérdése kapcsán, hogy mit cselekedjék (Lk 12,17). Az evangélista rávilágít arra is, hogy a „mit tegyek” kérdéshez gyakran kapcsolódik az örök élet öröklésének a gondolata: „mit tegyek, hogy örököljem az örök életet?” - teszi fel a kérdést egy törvénytudó, illetve egy tehetős ember is Jézusnak, akit Mesternek szólítanak (Lk 10,25; 18,18). Vagyis Jézus mint Tanító jelenik meg, aki nemcsak azt mutatja meg, hogyan kell helyesen élni, hanem azt is, hogy mit kell tenni, hogy az ember eljusson az örök életre! Bizonyos értelemben ilyen szempontból is előfutára Keresztelő János Jézusnak, hiszen a katonák őt is „Mesternek” szólítják (Lk 3,12), s rajtuk kívül a tömeg és a vámosok is tőle kérdezik meg, hogy hogyan cselekedjenek (Lk 3,10-14).

Mindezek tükrében Lukács hangsúlyozza, hogy a „mit tegyek, mit tegyünk?” kérdésre (Lk 3,10.12.14; 10,25; 12,17; 16,3; 18,18; 20,13) nem az önző, irgalmatlan gesztusok a helyes válasz (pl. a gazdag, aki csak a vagyonára gondol, illetve a Jézust keresztre feszítők esete /Lk 12,16-21; 18,18-23; 23,33-34/), hanem az ajándékozó, nagylelkű, önmagát odaadó magatartás: az irgalom, az igazságosság tetteinek (Lk 3,11.13-14) és a szeretetparancsnak a gyakorlása (Lk 10,26-28.37), az adósságok okos elengedése (Lk 16,1-9), a parancsok megtartása, illetve a vagyon szétosztása a szegények között, s Jézus követése (Lk 18,20-22). Megrendítő megállapítanunk, hogy az utolsó ilyen jellegű kérdést Lukács evangéliumában Isten maga teszi fel a szőlősgazda példabeszédében: „Mit tegyek? El fogom küldeni az én szeretett Fiamat, talán megbecsülik őt.” (Lk 20,13) Az Isten Fia, aki önmagát teljesen odaajándékozta az embernek egészen a kereszthalálig (Lk 20,15; 23,33-34.46), tanítja meg saját példájával, hogy akkor cselekszik helyesen az ember, ha önmagát odaadja másoknak. Ez mutatkozik meg az Oltáriszentségben is, amelynek az alapítása kapcsán a Mester arra hívja a tanítványait, hogy „ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” (Lk 22,19). Ez az ige itt található utoljára felszólító módban ebben az evangéliumban, amely által arra hívja fel a figyelmet a szerző, hogy mindig Jézushoz hasonlóan nagylelkűen cselekedjünk, aminek a jutalma nemcsak a helyes, igaz életvitel, hanem az örök élet is!

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 12,33 Adjátok el, amitek van, adjátok oda a rászorulóknak. Készítetek magatoknak kimeríthetetlen erszényt, elfogyhatatlan kincset a mennyben, ahol nem fér hozzá tolvaj, és nem rágja szét a moly.

Lk 19,8 Zakeus azonban odaállt az Úr elé, és így szólt: „Íme, Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 3,11-12 Én csak vízzel keresztelek, hogy bűnbánatra indítsalak benneteket, de aki a nyomomba lép, az hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy a saruját hordozzam. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog benneteket megkeresztelni. Szórólapátja már a kezében van. Kitakarítja szérűjét, a búzát csűrőbe gyűjti, a pelyvát pedig olthatatlan tűzbe vetve elégeti.

Mt 5,46 Ha csupán azokat szeretitek, akik szeretnek benneteket, mi lesz a jutalmatok? Nem így tesznek a vámosok is?

Mt 21,31 Melyik tett eleget a kettő közül apja kívánságának?” „Az első” – válaszolták. Erre Jézus így szólt hozzájuk: „Bizony mondom nektek, hogy a vámosok és a cédák megelőznek benneteket az Isten országában.”

Mk 1,7-8 Ezt hirdette: „Aki utánam jön, hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy lehajoljak és megoldjam saruszíját. Én vízzel keresztelek titeket, ő majd Szentlélekkel keresztel benneteket.”

Mk 9,43 Ha kezéd megbotránkoztat, vágd le. Jobb csonkán bemenned az életre, mint két kézzel a kárhozatra jutni, az olthatatlan tűzre.

Jn 1,19-20 János így tett tanúságot: A zsidók papokat és levitákat küldtek hozzá Jeruzsálemből, s megkérdeztették: „Ki vagy?” Erre megvallotta, nem tagadta, hanem megvallotta: „Nem én vagyok a Messiás.”

Jn 1,24-28 A küldöttek a farizeusoktól jöttek, s tovább kérdezték: „Akkor miért kereszteled, ha nem vagy sem a Messiás, sem Illés, sem a próféta?” János így válaszolt: „Én csak vízzel keresztelek. De köztetek áll az, akit nem ismertek, aki a nyomomba lép, s akinek még a saruszíját sem vagyok méltó megoldani.” Ez Betániában történt, a Jordánon túl, ahol János keresztelt.

Jn 1,33 Magam sem ismertem, de aki vízzel keresztelni küldött, azt mondta: Akire látod, hogy leszáll a Lélek s rajta is marad, az majd Szentlélekkel fog keresztelni.

Jn 3,28 Magatok vagytok a tanúim, hogy megvallottam: Nem a Messiás vagyok, hanem csak az előfutára.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Iz 58,7 Törd meg az éhezőknek kenyeredet, és a hajléktalan szegényt fogadd be házádba. Ha mezítelent látsz, öltöztess föl, és ne fordulj el embertársad elől!

Ez 18,7 senkit sem nyom el, visszaadja az adósnak a zálogot, semmit sem vesz el erőszakkal, kenyerét megosztja az éhezővel, felruházza a mezítelent

ApCsel 2,37 E szavak szíven találták őket. Megkérdezték Pétert és a többi apostolt: „Mit tegyünk hát, emberek, testvérek?”

ApCsel 4,32-35 A sok hívő mind egy szív, egy lélek volt. Egyikük sem mondta vagyonát sajátjának, mindenük közös volt. (...) Mindenkinek adtak belőle, a szükséghez mérten.

ApCsel 13,25 Amikor János teljesítette küldetését, kijelentette: Nem az vagyok, akinek véltek, de már a nyomomban van, akinek arra sem vagyok méltó, hogy lábán a saruját megoldjam.

Róm 12,8 aki a buzdítás ajándékát kapta, buzdítson, aki jótékonykodik, tegye egyszerűségben, aki előljáró, legyen gondos, aki irgalmasságot gyakorol, tegye örömet.

Ef 4,28 Aki lopott, ne lopjon többé, hanem dolgozzék, és keressen kenyeret keze munkájával, hogy legyen miből adnia a szűkölködőknek is.

Jak 2,15-17 Ha valamelyik testvérnek nincs ruhája és nincs meg a mindennapi tápláléka, és egyiketek így szólna hozzá: „Menj békében, melegedj, és lakjál jól!”, de nem adnátok meg neki, amire testének szüksége van, mit használna? Ugyanígy a hit is, ha tettei nincsenek, magában holt dolog.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Nagy Szent Baszileiosz: Senkit meg ne tévesszen az apostolnál, hogy gyakran elhagyja az Atya és a Szentlélek nevét, amikor a keresztségről beszél, ebből senki ne következtessen arra, hogy nem is kell betartani a nevek lehvívását. „Akik Krisztusba keresztemkedtetek, Krisztusba öltözködtetek” – mondja. És ismét: „Akik Krisztusra keresztemkedtetek, az ő halálára keresztemkedtetek.” Krisztus említése a teljes hitvallás, hisz utal a felkenő Istenre, a felkent Krisztusra és a Lélekre, aki a kenet, amint ezt az Apostolok Cselekedeteiben Pétertől megtudjuk: „A Názáreti Jézust, akit Isten felkent Szentlélekkel” (ApCsel 10,38). Izajásnál szintén: „Az Úr Lelke rajtam, azért kent fel engem” (Iz 61,1). És a zsoltáros azt mondja: „Ezért kent fel téged Isten, a te Istened az öröm olajával” (Zsolt 44,8).

Néha úgy tűnik, hogy a keresztséggel kapcsolatban csak a Szentlelket említi: „Mindannyian ugyanis, az egy testben az egy Lélekre keresztemkedtünk” (1Kor 12,13). Ezzel összhangban áll az is: „Ti azonban Szentlélekkel fogtok megkeresztemkedni” (ApCsel 1,5), s még az is: „Ő Szentlélekkel keresztem majd titeket” (Lk 3,16). Ez viszont nem jelenti azt, hogy valaki azt a keresztséget mondhatja tökéletesnek, melyben csak a Szentlélek nevét hívják le. Az életadó kegyelemben adott hagyománynak mindig sértetlennek kell maradnia. Aki ugyanis kiváltotta a romlásból életünket, megadta nekünk a megújulás erejét, amelynek oka a misztériumban van rejtve, s a nagy üdvösséget hozza a léleknek. Ezért hozzátenni, vagy bármit elvenni belőle, nyilván egyet jelent az örök életből való kizárással.

Ha tehát a keresztemelő számára veszélyt rejt magában az Atya, a Fiú és a Szentlélek szétválasztása a keresztséggben, s káros a megkeresztemelt számára is, hogy lenne akkor veszélytelen számunkra a Lélek elszakítása az Atyától és a Fiútól? A hit és a keresztség (...) összetartoznak, nem lehet őket szétválasztani. A hit a keresztség által válik teljessé, a keresztség pedig a hitre alapozódik, s mindkettő ugyanazon nevek által válik teljessé. Minthogy az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben hiszünk, úgy az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére keresztemlünk. Elöl jár az üdvösségre vezető hitvallás, követi a keresztség, mely megpecsételi beleegyezésünket.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

30. „Örvendezzék az istenkeresők szíve” (Zsolt 105,3). Ha az ember el is felejt vagy visszautasítja Istent, Ő szüntelenül hív minden embert, hogy Őt keresse, hogy az ember éljen és megtalálja boldogságát. E keresés azonban megkívánja az embertől értelmének teljes erőfeszítését és akaratának egyenességét, az egyenes „szívet”, és mások tanúságát is, akik megtanítják Istent keresni.

163. A hitnek köszönhető, hogy a boldogító látás örömét és világosságát -- ami földi zarándoklásunk célja -- szinte előre ízleljük. Akkor majd „színről színre” fogjuk látni Istent (1Kor 13,12), „úgy, amint van” (1Jn 3,2). A hit tehát az örök élet kezdete.

„Az ígéretekben számunkra tartogatott javak, melyeknek élvezetét a hit által reméljük, szinte már jelen vannak, amikor a kegyelmet mintegy tükörben szemléljük.”

301. A teremtés után Isten nem hagyja magára a teremtést. Nemcsak létet és létezést ad neki, hanem minden pillanatban megőrzi a „létben”, megadja neki a működés lehetőségét, és céljába vezeti. A Teremtőtől való ezen feltétel nélküli függés elismerése a bölcsesség és szabadság, az öröm és bizalom forrása:

„Mert te szeretsz mindent, ami létezik, és semmit sem gyűlölsz azokból, amiket teremtettél. Ha gyűlöltél volna valamit is, azt létre se hoztad volna. Hogy is maradhatna meg bármi, ha te nem akarnád? Hogyan is maradhatna fenn, ha te létbe nem hívtad volna? De te megkímélsz mindent, mivel minden a tiéd, Uram, életnek barátja.” (Bölcs 11,24–26)

736. A Lélek ezen ereje által tudnak Isten fiai gyümölcsöt hozni. Ő, aki beoltott minket az igaz Szólótőbe, a Lélek fakaszt általunk gyümölcsöt, ami „szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás” (Gal 5,22–23). A Lélek a mi életünk; minél inkább megtagadjuk önmagunkat, annál tevékenyebbé tesz bennünket a Lélek:

A Szentlélek által adatik a visszahelyezés a Paradicsomba, a fölmenetel a mennyek országába, a visszatérés a fogadott fiúságba: az, hogy megkapjuk a bizalmat, hogy Atyánknak szólíthassuk Istent, örökösei leszünk Krisztus kegyelmének, a világosság fiainak hívnak, és részesei vagyunk az örök dicsőségnek.

1829. A szeretetnek gyümölcsei az öröm, a béke és az irgalmasság; jótékonytságot igényel és testvéri feddést; jóakaró; kölcsönösséget ébreszt, kitartó, anélkül hogy a magát keresné, és bőkezű; barátság és közösség:

„Ez minden cselekedetünk beteljesedése, a szeretet. Itt van a célunk: emiatt futunk; feléje futunk; ha odaérünk hozzá, meg fogunk nyugodni.”

1832. A Szentlélek gyümölcsei azok a tökéletességek, amelyeket a Szentlélek formál ki bennünk mint az örök dicsőség zengéit. Az Egyház hagyománya tizenkettőt sorol föl: „szeretet, öröm, békesség, türelem, béketűrés, jóság, kedvesség, szelídség, hűség, szerénység, önmegtartóztatás, tisztaság” (Gal 5,22–23 a Vulgata szerint).

2015. A tökéletesség útja a kereszten át vezet. Nincs életszentség lemondás és lelki harc nélkül. A lelki fejlődés magával hozza az aszkézist és az önmegtagadást, melyek fokozatosan elvezetnek oda, hogy a lélek a boldogságok békéjében és örömeiben él:

„Aki valahonnan elindult és fölfelé tart, soha meg nem áll, és a kezdet önmagában nem válik tökéletessé a nála nagyobb dolgoktól. A fölfelé menő vágya ugyanis soha nem áll meg azoknál, amiket már ismer.”

2362. „A bizalmas és tiszta házastársi egyesülés cselekményei tehát tiszteletreméltó erkölcsi értékek, és emberhez méltón gyakorolva azt a kölcsönös önátadást jelzik és mélyítik el, mely által örvendező és hálás lélekkel gazdagítják egymást”. A szexualitás öröm és gyönyörűség forrása:

„Maga a Teremtő (...) rendelkezett úgy, hogy e feladatért (ti. a nemzésért) testben és lélekben gyönyörűséget és boldogságot találjanak. A házastársak tehát ezt a gyönyörűséget keresve és élvezve semmi rosszat nem tesznek. Elfogadják, amit a Teremtő szánt nekik. Mindazonáltal a házastársaknak is tudniuk kell, hogy meg kell maradniuk az igaz mértéktartás keretei között.”

523. Keresztelő Szent János az Úr közvetlen előfutára; Tőle küldetett, hogy utat készítsen. Ő maga a „Magasságbeli prófétája” (Lk 1,76), minden Prófétát fölülmúl, az utolsó közülük, megnyitja az evangéliumot; anyja méhéből köszönti Krisztus eljövetelét, és abban találja örömét, hogy ő a „völégény barátja” (Jn 3,29), akit „Isten bárányának” nevez, „aki elveszi a világ bűneit” (Jn 1,29). „Illés szellemével és erejével” (Lk 1,17) jár Jézus előtt, és prédikációjával, bűnbánati keresztségével s végül vértanúságával tanúságot tesz róla.

524. Az adventi liturgia évenként visszatérő ünneplésével az Egyház aktualizálja ezt a messiásvárást; ezáltal a hívők részt vesznek a Megváltó első eljövetelének hosszú előkészítésében, és megújítják magukban a vágyat második eljövetele iránt. Az előfutár születésének és vértanúságának ünnepén az Egyház egyesül az ő vágyával: „Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem” (Jn 3,30).

535. Jézus nyilvános életének kezdete a keresztsége Jánosnál a Jordánban. János hirdette „a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára” (Lk 3,3). Bűnösök vámosok és katonák, farizeusok és szaduceusok és utcanők sokasága jött, hogy megkeresztelkedjék nála. „Akkor eljött Jézus.” A Keresztelő vonakodott, de Jézus biztatta, és fölvette a keresztséget. Egy galamb képében leszáll a Szentlélek Jézusra, és a mennyből szózat hallatszik: „Ez az én szeretett Fiam” (Mt 3,13–17). Ez Jézusnak mint Izrael Messiásának és Isten Fiának megjelenése (epifániája).

430. Jézus héberül azt jelenti, hogy 'Isten megszabadít'. Az angyali üdvözlétkor Gábor angyal adja neki a Jézus nevet, mely kifejezi, hogy ki ő és mi a küldetése. Mivel „senki nem bocsáthat meg bűnöket, csak egyedül Isten” (Mk 2,7), Jézusban, az Ő emberré lett örök Fiában Ő az, aki „megszabadítja népét a bűneitől” (Mt 1,21). Így Jézusban Isten összefoglalja egész üdvözítő művét, melyet az emberért tesz.

431. Az üdvösség történetében Isten nem elégedett meg azzal, hogy Izraelt kiszabadította a szolgaság házából (MTörv 5,6), amikor kihozta a népet Egyiptomból. Izraelt a bűnétől is megszabadítja. Mivel a bűn mindig Isten megsértése, egyedül Ő oldozhat föl alóla. Ezért

Izrael – egyre jobban tudatára ébredve a bűn egyetemességének – másban nem keresetett üdvösséget, csak a Megváltó Isten nevének segítségül hívásában.

432. Jézus neve jelzi, hogy maga Isten Neve van jelen az Ő emberré lett Fiának személyében, aki emberré lett a bűnök egyetemes és végső megváltására. Jézus az az isteni Név, amely egyedül hoz üdvösséget, és ezek után mindenki segítségül hívhatja, mert Ő a megtestesülés által minden emberrel eggyé lett, annyira, hogy „nem adatott más név az emberek között, melyben üdvözlünk lehetne” (ApCsel 4,12).

433. A szabadító Isten nevét a főpap évente egyetlen egyszer hívta segítségül Izrael fiai bűneinek kiengesztelésére, amikor a szentek szentjében az engesztelés tábláját az áldozati állat vérével meghintette. Az engesztelés táblája Isten jelenlétének a helye volt. Amikor Szent Pál Jézusról azt mondja: „akit Isten engesztelésül adott (...) az Ő vérében” (Róm 3,25), ezzel azt mondja, hogy az Ő emberségében „Isten volt az, aki Krisztusban kiengesztelődött a világgal” (2Kor 5,19).

434. Jézus föltámadása megdicsőíti a „szabadító” Isten Nevét, mert ettől fogva Jézus neve teljesen kinyilvánítja legfőbb hatalmát annak a névnek, mely „fölötte áll minden névnek” (Fil 2,9). A gonosz lelkek félnek az Ő nevétől, Jézus tanítványai az ő nevében művelnek csodákat, mert amit kérnek az Atyától az Ő nevében, megadja nekik.

435. Jézus Neve a keresztény imádság szívében van. Minden liturgikus könyörgés ezzel a formulával zárul: „a mi Urunk Jézus Krisztus által (...)”. Az Üdvözlőgy csúcspontja: „és áldott a te méhednek gyümölcse: Jézus.” A keletiek „Jézus-imádságnak” nevezett szívbéli imádsága így hangzik: „Jézus Krisztus, Isten Fia, Uram, irgalmazz nekem, bűnösnek”. Sok keresztény, mint Szent Johanna is, Jézus nevével ajkán hal meg.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA RECONCILIATIO ET POENITENTIA KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

27.A SZENTSÉGEK

A második, Istentől alapított eszköz – melyet az Egyház pasztorális munkájában fölajánl a bűnbánatra és a kiengesztelődésre – a szentségek.

A szentségek titokzatos dinamikájában, mely oly gazdag jelképeiben és tartalmában, olyan szempont is található, melyet nem emelünk ki kellően: valamennyi sajátos kegyelmén túl jele a bűnbánatnak és a kiengesztelődésnek. Ezért a szentségek mindegyike szolgálja a léleknek ezt az igényét is.

A keresztség üdvösségszerző fürdő, amely Szent Péter szavai szerint „nem arra szolgál, hogy a testet a szennytől megtisztítsa, hanem könyörgés Istenhez jó lelkiismeretért”. A keresztség halál, eltemetés és föltámadás Krisztussal, aki meghalt, akit eltemettek, és aki föltámadt. A Szentlélek ajándéka Krisztus által. A keresztény keresztség eme lényeges és alapvető tulajdonsága semmiképpen sem szünteti meg a már eleve meglevő bánatot, hanem gazdagítja azt. Jézus maga is megkereszteltette magát Jánossal, hogy „a törvényt teljesítse”. A megtérésnek egy mozzanata az Istennel való viszony helyes rendjébe való

besorolódás, a kiengesztelődés Istennel, mely eltörli az eredendő bűnt és az embert felveszi a kiengesztelődött nagy családjába.

Hasonlóképpen hat a bérálás is. Mint a keresztség megerősítője, amellyel együtt bevezető szentség, amely a Szentlélek teljességében részesít és a keresztény életet nagykorúvá teszi, a szívnek még mélyebb megtérése és a kiengesztelődött közösséghez, Krisztus Egyházához fűző, még erősebb kapocs.

Ahogy Szent Ágoston meghatározza az Eucharisziát – a hit szentsége, az egység jele és a szeretet köteléke –, abból kitűnik hatása: az egyéni megszentelődés és a közösségi kiengesztelődés (unitas, caritas). Az Eucharisztia titkának lényegéből következik, hogy mint Krisztus keresztáldozatának vér nélküli megújítása az üdvösség és a kiengesztelődés forrása. Mégis emlékezetünkbe kell idézni, hogy az Egyház e szentség hitétől vezetve azt tanítja, hogy senki nem veheti magához az Eucharisziát, aki súlyos bűnének tudatában van, mielőtt Istentől bocsánatot nyerne. Így olvashatjuk ezt VI. Pál pápa Eucharisticum misterium kezdetű instrukciójában, mely megerősíti a trienti zsinat tanítását: „Az Eucharisziát úgy kell a híveknek megmutatni, mint ellenszert, mely a mindennapi bűnöktől megtisztít, a súlyos bűnök ellen pedig megvéd minket.” Mutassuk meg nekik, mit jelent a mise bűnbánati liturgiája. Aki áldozni akar, gondoljon arra a parancsra, hogy mindenkinek meg kell vizsgálnia önmagát. Az Egyház gyakorlata mutatja, hogy szükséges az ilyen vizsgálat, nehogy valaki, aki tudatában van súlyos bűnének, szentáldozáshoz járuljon a bűnbánat szentségének felvétele nélkül, még ha fel is indította a tökéletes bánatot. Ha valaki szükséghelyzetbe kerül és nem talál gyóntatót, akkor fel kell indítania a tökéletes bánatot.

A papszentelés célja, hogy lekipásztorokat rendeljen az Egyházba, akik mint tanítók és előjárók arra is hivatottak, hogy tanúi és közvetítői legyenek az egységnek, építői Isten családjának, védői és megőrzői ennek a családi közösségnek a megbontás és széthullás hatásai ellen. A házasság szentsége az emberi szeretet felmagasztalása a kegyelem hatására. Jele Krisztus Egyház iránti szeretetének, de a győzelemnek is, mert ő megvédi a házastársakat a szeretetet torzító és eltörli erők ellen, úgy, hogy az ebből a szentségből fakadó család jele a kiengesztelődött és kiengesztelő Egyháznak, amely a világ kiengesztelődését szolgálja.

Végül a betegek kenete, a betegség és öregség elviselésében, de különösen utolsó óráinkban az Istenhez való megtérés végső bizonyossága; a fájdalom és a halál elfogadása pedig elégtétel az elkövetett bűnökért. Itt valósul meg a legmélyebb kiengesztelődés az Atyával.

De van a szentségek között egy, melyet a rítusában található bűnbevallás miatt gyónásnak nevezünk, de tulajdonképpen a bűnbánat szentségének tekintendő, amint valóban az is. Ez a megtérés és kiengesztelődés szentsége. Nagy jelentősége van a kiengesztelődésben, ezért a legutóbbi püspöki szinódus ezzel a szentséggel különös mértékben foglalkozott.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA DOMINUM ET VIVIFICANTEM KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

15. Beteljesedett tehát a Messiás küldetése, aki megkapta a Szentlélek teljességét a választott nép és az egész emberiség számára. A Messiás szó szerint Krisztust, azaz „Felkentet” jelent, az üdvtörténetben pedig azt, „aki Szentlélekkel van felkenve”. Ez volt az

Ószövetség prófétai hagyománya. Ezt követte Simon Péter, amikor Kornéliusz házában így szólt: „Ti tudjátok, mik történtek a Jánostól hirdetett keresztség után... egész Júdeában. Miképp kente fel az Isten a názareti Jézust Szentlélekkel és hatalommal.”

Péter szavai és sok más hasonló kijelentés után vissza kell térnünk Izaiás jövődöléséhez, amelyet olykor „ötödik evangéliumnak” vagy „az Ószövetség evangéliumának” szoktak nevezni. Amikor Izaiás egy titokzatos személy eljövételéről szól, aki az újszövetségi kinyilatkoztatás szerint maga Jézus, összekapcsolja ezt a személyt és küldetését a Szentléleknek, az Úr Lelkének különleges cselekvésével. Így szól a próféta:

„És vessző kél majd Jessze törzsökéből,
És virág nő ki gyökeréből.
És rajta lesz majd az Úr lelke:
a bölcsesség és az értelem lelke,
a tanács és az erősség lelke,
a tudás és a jámborság lelke,
és eltölti őt az Úr félelmének lelke,
és az Úr félelmében telik öröme”.

Ez a szöveg jelentős az Ószövetségnek a „Lélekről” szóló egész tanítását tekintve, mert mintegy híd a régi szentírási „Lélek” fogalom – amelyet „karizmatikus lehelet”-nek értelmeztek – és a „Lélek” között, aki személy és ajándék a személy számára. A Messiás Dávid családjából (Jessze törzsökéből) maga is személy, akin rajta van az Úr lelke. Bizonyára nem beszélhetünk erről a szentírási helyről mint a Szentlélek kinyilatkoztatásáról, de – ezeket az eljövendő Messiásra alkalmazva – megnyílik az út, amely az Újszövetségben előkészíti a Szentlélek teljes kinyilatkoztatását a Szentháromság misztériumának egységében.

19. Bár Jézust szülővárosában, Názáretben nem fogadták el Messiásnak, nyilvános fellépésének kezdetén az egész nép számára Keresztelő János tett tanúságot messiási küldetéséről a Szentlélekben. János, Zakariás és Erzsébet fia a Jordánnál hirdette a Messiás jövetelét, és kiszolgáltatta a népnek a bűnbánat keresztségét. Ezt mondta: „Én csak vízzel keresztelek, hogy bűnbánatra indítsalak benneteket, de aki a nyomomba lép, az hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy saruját hordozzam. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog benneteket megkeresztelni.”

Keresztelő János Krisztust, a Messiást nemcsak úgy hirdette, mint aki a Szentlélekben „jön”, hanem úgy, mint aki hozza a Szentleket amint azt Jézus az utolsó vacsora termében világosan kijelentette. János itt pontosan adja vissza Izaiás szavait, melyek az Ószövetség prófétájánál a jövőre vonatkoztak, de ő Jordán-parti prédikációjában saját tanítása szerint hirdeti meg a közvetlen messiási valóságot. János nemcsak próféta, hanem valaminek a kihirdetője, Krisztus előfutára. Amit hirdet, az mindenki szeme láttára beteljesedik. A Názareti Jézus a Jordánhoz jön, hogy ő is részesedjék a bűnbánat keresztségében. János, meglátva őt, így szólt: „Íme az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit.” Ezt a Szentlélek ihletésétől indítva mondotta, tanúsítva, hogy beteljesedett Izaiás jövődölése. Egyidejűleg hitet tett a Názareti Jézus megváltói küldetése mellett. János szájában az „Isten Báránya” a Megváltóra vonatkozó igazság megerősítése, mely nem kevésbé jelentős, mint amit Izaiás mondott: „az Úr Szolgája”.

János Jordán-parti tanúságtételével az a Názáreti Jézus, akit honfitársai elvetettek, felmagasztaltatott Izrael szeme láttára, mint Messiás, mint a Szentlélek „Felkentje”. De ezt a tanúságtételt egy másik tanúskodás erősítette meg, mely magasabb rendű a három szinoptikus elbeszélése szerint. Ugyanis „amikor már az egész nép megkeresztelkedett és Jézus is fölvette a keresztséget és imádkozott, megnyílt az ég és a Szentlélek szállt rá látható alakban, galambként”, egyúttal „szózat hallatszott az égből: Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem”.

Ez szentháromsági istenjelenés volt, amely tanúskodott Krisztus felmagasztalásáról a Jordán-parti keresztségkor, s nemcsak Keresztelő János tanúságát erősíti, hanem feltár egy sokkal mélyebb igazságot a Názáreti Jézusról, a Messiásról: a Messiás az Atya szeretett Fia. Az Ő ünnepélyes felmagasztalása nem szorítkozik „Isten Szolgájának” messiási küldetésére. Isten megjelenésének fényében ez a Jordán-parti felmagasztalás a Messiás személyének misztériumát érinti. Felmagasztaltatott, mert az isteni tetszés Fia. Az égből hallatszott a hang: „az én Fiam.”

22. Lukács elbeszélése elvezet minket annak az igazságnak a közelébe, amely az utolsó vacsora termében, a búcsúbeszédben hangzott el. A Szentlélektől felmagasztalt Názáreti Jézus ebben a beszédben és beszélgetésben úgy tüntette fel magát, mint aki „hozza” a Lelket, és akinek a kereszt általi elmenetele árán kell hoznia a Lelket, és át kell „adnia” az apostoloknak és az Egyháznak.

A „hozni” szó itt mindenekelőtt azt jelenti, hogy „kinyilatkoztatni”. Az Ószövetségben már a Teremtés könyvéből megismertük Isten Lelkét, először mint Isten leheletét, amely életet ad, vagyis mint természetfeletti „életadót”. Izaiás könyve úgy mutatja be, mint ajándékot, amely a Messiás személyének szól, rajta nyugszik és belülről irányítja minden üdvös munkáját. Amit Izaiás hírül adott, az a Jordánnál konkrét formát öltött: a Názáreti Jézus az, aki a Szentlélekben jön, és hozza Őt, mint saját személyének ajándékát, hogy embersége által kiárassza: „ő fog megkeresztelni benneteket Szentlélekben”. Lukács evangéliuma a Szentléleknek ezt a kinyilatkoztatását erősíti meg és gazdagítja: Ő az, aki Jézus Krisztus messiási életének és tevékenységének legbensőbb forrása.

Mindazzal, amit Jézus az utolsó vacsora termében mondott, a Szentlelket új és teljesebb formában nyilatkoztatta ki. Ő nem csak egy személynek (a Messiás személyének) szóló ajándék, hanem mint ajándék maga is személy. Jézus úgy hirdeti meg eljövételét, mint „másik Vigasztalóét”, ki mint az igazság Lelke az apostolokat megtanítja „minden igazságra”. Mindez a Szentlélek és Krisztus közötti különleges kapcsolat erejében történik: „az enyémből kapja, amit majd hirdet nektek”. Ennek a közösségnek ősforrása az Atya: „Minden, ami az Atyáé, az enyém is. Azért mondtam, hogy az enyémből kapja, amit majd hirdet nektek.” Mert a Szentlélek az Atyától származik és az Atya küldte Őt. Először úgy küldte a Szentlelket, mint az emberré lett Fiúnak szóló ajándékot, hogy a messiási ígéreteket teljesítse. Krisztusnak, a Fiúnak az „elmenetele” után – János írása szerint – közvetlenül „jött”; ez az ő új küldetése – hogy befejezze a Fiú művét. Így Ő lesz az, ki az üdvtörténet új korszakát teljessé teszi.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Lk 3,10-18) az üdvözítő közeledtéről szól Keresztelő Szent János által, továbbá az ő tanácsait hallhatjuk a bűnbánat és a Megváltó eljövetelére való készüléssel illetően. E tanácsok az egyszerű, hétköznapi emberi élet keretein belül fogalmazódtak: a felebaráti szeretetre (javak megosztása) és a nagyra vágyástól mentes, szelíd, jámbor életre biztatnak. Majd kiegészíti mondandóját Krisztus érkezésének hírével. A liturgia szövegeiben az Úr közelsége mellett még egy fontos motívum megjelenik: az öröm hangsúlyozása. Nem véletlen, hiszen advent harmadik vasárnapja az öröm jegyében telik. Ennek az örömnek az alapját és okát a Messiás eljövetele jelenti, melyről hallhattunk a lukácsi szakaszban.

A *kezdőének* (Fil 4,4-5) kifejezetten az állandó örömről biztat, s Keresztelő János szavaihoz kapcsolódóan jegyzi meg, „az Úr közel van” – itt azonban már a második eljövételről beszél az apostol. Ugyanezeket a sorokat ismétli meg a *szentlecke* (Fil 4, 4-7). A *kezdő könyörgés* az Üdvözítő várását, a születésére való készülést helyezi a középpontba: „Istenünk, te látod, milyen hűséges lélekkel várja néped karácsony ünnepét. Add, kérünk, hogy Üdvözítőnk születésének nagy napjára elérkezve örvendező lélekkel, áhítatosan ünnepeljünk.”

Az *olvasmány* (Szof 3, 14-18a) az Úr közelsége feletti öröm hangján szól: „Izrael királya, az Úr közöttetek van, ne félj többé semmi rossztól! [...] Veled van az Úr, a te Istened, az erős Szabadító! Örül majd neked nagy örömmel, újjáéleszt szeretetével.” Az ószövetségi sorok Isten szabadító érkezését éneklük meg. Keresztelő János a felebaráti szeretet tetteire biztatva utal a Messiásra. Így Szofonias szavaiban is az Üdvözítőre ismerhetünk: ő az, akinek személyében az Isten „újjáéleszt szeretetével”. A *válaszos „zsoltár”* (Iz 12, 2-3. 4bcd. 5-6) a Messiás érkezése feletti örömet fejezi ki: „Ujjongj és zengjél háladalt, mert nagy és szent a te Megváltód.” Az *alleluja vers* (Iz 61,1) pedig Izajás próféta Jézus által is felolvasott szavait idézi: „Az Úr lelke van rajtam: elküldött, hogy a szegényeknek örömhírt vigyek.” (vö. Lk 4,18), mely szintén a Messiás eljövetelére vonatkozik az evangélium fényében.

Az *egyetemes könyörgések* nagy része az emberek közti etikus viselkedésről szól, ezzel kapcsolódva Keresztelő János evangéliumi útmutatásaihoz. Az utolsó fohász az evangéliumi szakasz tükrében így fogalmazza meg az Egyház imáját: „Tisztítsd meg szívünket a Szentlélek tüzével, hogy jól előkészüljünk a közelgő ünnepekre!” Az ítélet, az üdvösség, illetve a kárhozat lehetősége is megjelenik az evangéliumban, ehhez kapcsolható az *adventi I. prefáció* üdvösségről szóló szövegrésze: „megnyitotta számunkra az örök üdvösség útját”.

Végül az *áldozás utáni ének* (Iz 35,4) szintén az Úr érkezése feletti öröm jegyében zárja a liturgikus szövegek sorát: „Mondjátok a csüggedt szívűeknek: Bátorság! Ne féljete! Nézzétek, eljön a mi Istenünk, hogy szabadulást hozzon nekünk.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Harmatozzatok, egek

<http://nepenektar.hu/idoszak/advent/liturgia/2/intr/38/harmatozzatok-egkek-rorate-caeli>

Örvendjetek mindig az Úrban (509)

<http://nepenektar.hu/idoszak/advent/liturgia/5/intr/54/orvendjetek-mindig-az-urban-gaudete-in-domino>

GITÁROS, ILLETVE TAIZEI ÉNEKEK:

Gyűjts éjszakánkba fényt (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=D9GRQosIErY>

Várj és ne félj (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=Ko5zroVOEwU>

Marco Frisina: Maranatha

<https://www.youtube.com/watch?v=qAU6bv8P8tU>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Túrmezei Erzsébet: Isten műhelyében

Olyan jó élni Isten műhelyében,
ott formáltatni hűséges kezében
kemény vésővel, döngő kalapáccsal,
szerető, szelíd, szent simogatással.
Látni, hogy íme szobrok száza készül,
néhány vonással naponta egészül.
A Mester keze percre sem pihen meg.
Eszközei munkálnak, nem pihennek.
Tudni, hogy kemény, ormótlan kő voltam,
akaratjára soha nem hajoltam, dacos
énemről lepattant a véső.
És hálát adni, hogy még most se késő.
Csodálni Őt, amint szeretve fárad, amint
nem sajnál drága életárat: odaadni értem
és odaadni másért
egy megtörésért, hozzáfordulásért.
Csodálni Őt, ki annyi büszke lelket
szeretetével örök rabul ejtett.
Sziklatömböket döntött le a porba, hogy
átformálja szépséges szoborra. Igen,
csodálom Őt, csak Őt csodálom.

Virginás András: Adventus Domini

Adventus Domini - koszorú gyertyával,
kápráztat az ünnep örök varázsával.
Az eljövételről háromszor beszélünk,
jelenben a múltból jövőbe tekintünk.

Eljövétel múltban, jövőben, jelenben –
akkor született meg Jézus Betlehemben.
Kétezer év telt el, várjuk minden évben,
szülessen meg újból emberek keblében.

Bizony, minden ember emlékszik a múltra, az
első gyertyáját felidézve gyújtja.
Ez a hitnek lángja, szítsuk kellőképpen,
szeretet fakadjon minden hívő szívben.

Bűnbánást világít most a fénynek lángja, de a
múló idő mind öröme váltja.
Majd a színek, gyertyák következnek sorban,
így lesz egyre több fény az új Karácsonyban.

Van második advent, Krisztus újra eljön,
ítéletet tart majd holtakon s élőkön.
Tiszteld hát az Istent, éltesen reménység, a
végén megérted Jézus szenvedését.

Ez ad majd távlatot, célt az életednek, éber
légy mindenkor, s megtalálod Istent.
Mert mindennap itt van a Messiás velünk, ez új
várakozás - harmadik adventünk.

Álljunk meg ilyenkor, imádkozzunk csendben, hogy
meghalljuk Isten hangját lelkeinkben.

Jurisin (Szóke) Margit: Advent, Az Úr eljövétele...

Advent: várakozás, bűnbánás időszak,
December az Úr eljövételének hava.
Várni és hinni kell, feloldozást remélni,
Eljövételét méltóan megünnepelni.
Nézz a lelkedbe, tárd ki, fogadd szeretetét!
Tiszta lélekkel elnyerheted Urunk kegyét.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Jézus nekem mit válaszolna, mit tegyek?
- Készen állok-e arra, hogy befogadjam az Úr eljövételét?
- Merek-e megkérdezni másokat? Kinél keresem életem jelentős kérdéseire a választ?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, te látod, milyen hűséges lélekkel várja néped Karácsony ünnepét. Add, kérünk, hogy Üdvözítőnk születésének nagy napjára elérkezve örvendező lélekkel, áhítatosan ünnepeljünk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el a jó tanács Lelkét, hogy felismerjem, mit kell tennem a mai napon! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Tartsatok bűnbánatot! (Lk 3,10-18)

(Forrás: Pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Az Úr meg akar születni a szívemben!
- Isten figyelembe veszi az életem sajátosságait és így hív engem.
- Jézus Krisztus a válasz életem alapkérdéseire.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Tisztítsam meg a lelkemet és az életemet, hogy minél több időt Jézus jelenlétében tölthessek!
- Tegyek ma valami kis dolgot a feladataim közben Jézusért!
- Minden reggel kérdezzem meg Jézust, hogy „mit tegyek ma, Uram?” S hagyjam, hogy a csendben, a szívem mélyén a Mester gyengéden megmutassa, megadja nekem a választ a Szentlélek által!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Advent 3. vasárnap („C” év)

Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az [SBLGNT](https://sblgnt.org) (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: [Vatikán online archívuma](https://vatican.va) (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Nagy Szent Baszileiosz gondolatait a Bibbia dei Padri olasz nyelvű kiadvány alapján Rácz Dávid fordította

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Túrmezei Erzsébet: Isten műhelyében - <https://keresztvenversek.wordpress.com/tag/alazat>

Virginás András: Adventus Domini – <https://www.poet.hu/vers/249321>

Jurisin (Szőke) Margit: Advent, Az Úr eljövetele... – <https://www.poet.hu/vers/249183>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu